

משתמשין בו, דכתיב "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", ברישא עשי והדר לשמוע'.

ולפי דרכינו יש לומר, כי על ידי ירידת האש מן השמים עוד קודם מתן תורה, נסתלקה זוהמת נחש מעם ישראל והגיעו לדרגת המלאכים, ולכן ידעו להשתמש ברז של מלאכי השרת להקדים עשיה לשמיעה.

"כִּבֹּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוֹן יְמֵיךָ וְגו'".

כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בספרו דרך פיקודיך (מצוה ל"ג) וז"ל: מי שמיקל בכיבוד אב ואם מבטל מצות עשה גדולה, ונראה לי דפסול לעדות מדבריהם אלא אם כן עושה זאת מדעתם ובמחילתם.

בספר בחוזק יד (עמוד 362) מובא מעשה: סיפר הרה"ח ר' דוד לייב שווארץ ז"ל: פעם שמעתי יהודי מבקש ברכה לעשירות מהרבי האמרי חיים זי"ע, כשהוא מנמק את בקשתו ואומר לרבי: "הלא פלוני העשיר זכה לעשירות מברכתו של הרבי". הגיב הרבי: "פלוני זכה לעשירות בגלל מצוות כיבוד אב ואם".

כתב בספר רחמי אב וז"ל: אם אנחנו בני ישראל היינו מקיימין המצוה כיבוד אב ואם במסירות נפש בשלימות, אז היה כבר עשו נופל לפנינו וכבר היה הגאולה, אבל הבעל דבר הוא השטן היצר הרע, מתאמץ להכשיל את ישראל ולהכביד עליהם שלא יקיימו מצות כיבוד אב ואם כהוגן, לפי שבנפילת עשו היה הגאולה ואז הוא קיצו של השטן כמ"ש (בראש השנה טו: בד"ה כדל) בשם הירושלמי, לכן קשה לקיימה כהוגן.

הרה"ק מהר"ש ענגיל זצ"ל היה יתום בצעירותו ואמו הביאתו לצאנו, ואחד מהדברים שאמר לו מרן הדברי חיים זי"ע הוא שיזהר בכבוד אמו, כי שלמה המלך נזהר בכבוד אמו וזכה למלכות. ואמר אח"כ מהר"ש, שלא הבין כוונת מרן הדברי חיים ורק כשנתמנה לרבנות הבין כוונתו כי מאן מלכי רבנן.

סיפר הגאון רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל, שיהודי אחד סיפר לו שרבנו החזון איש זי"ע הלך בשמחת תורה, וכולם הלכו אחריו, וילד אחד שאל את אבא שלו: למה כולם הולכים אחריו? וכי הוא לא יודע את הדרך לבד? החזון איש שמע את זה, וקרא לאביו של הילד ואמר לו: תאמר לבנך, שזה בזכות מצות כיבוד אב ואם שקיימתי.

והוסיף הרב שטיינמן זצ"ל, שהחזון איש כיבד מאד את אמא שלו, ואני זוכר שהיה עולה אליה כל יום! ומשוחח איתה חצי שעה על דא ועל הא, ואפילו לפני סליחות! עכ"ד. (הובא בגליון הנפלא יכאיל תערוגי ויגש תשע"ה).

האור החיים הקדוש (עה"פ איש אמו ואביו תיראו) כתב שאם מכבד את הוריו, גם בניו יכבדוהו, מפני שמטביע טבע טוב בבניו.

הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בקונטרס קדושת שבת (נדפס בראש פרי צדיק בראשית) כתב "ובאותן דברים נאמר טוב אצל כיבוד אב ואם "למען ייטב לך" ובודאי הך ייטיב היינו השגת דברי תורה שנקרא טוב שזוכין ע"י כיבוד אב ואם כמ"ש (קידושין לא:). באביו דע"י מצות כיבוד אב אסתיע מלתא ודרש מזמור לאסף שהשיג הסוד וכו' וע"כ בשכר כיבוד או"א זוכה להשגת חכמה בתורה שבע"פ שע"י יזכה גם הוא לכבוד.

במדרש תנחומא (קדושים סימן טו) איתא "מי הקדימני ואשלים" מי הוא זה שהקדים כבוד לאבותיו ולא נתתי לו בנים.

באותו מקום שעמדו בו ישראל ולכן פסקה זוהמתם, נמצא פסיקת הזוהמה לא היתה מכח קבלת התורה שאמרו 'נעשה ונשמע', אלא היתה מחמת עמידתם אצל הר סיני ששם ירד אש של מעלה וגירש את האויר, וממילא פירש ודחה ארס של נחש שהיה דבוק בהם, לכך תלו הדבר במעמד הר סיני, ולכך יש מצות עשה בזכר מעמד הר סיני בכל יום. עכ"ל.

והנה, עם ישראל במתן תורה הגיעו למעלת המלאכים וכמובא בילקוט שמעוני (יתרו פרק כ' רמז רצ"ט): רבי פינחס אומר, כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה זכו להיות כמלאכי השרת ולא שלט בהן כל מין כנים ובמותם לא שלטה בהם רמה. אשריהם בעולם הזה ולעולם הבא. עליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו. ע"כ.

והיינו, מחמת שנסתלקה מעם ישראל זוהמת הנחש, זכו להגיע למצב של אדם הראשון קודם החטא ולהיות דומים למלאכים.

ובזה יבואר מה שכתב רבינו חננאל לפרש: "ויהי קולות וברקים". הקולות היו קולות המלאכים שמקלסים להקדוש ברוך הוא בכל בקר ובקר, והברקים הן המלאכים.

והיינו אחר שזכו ישראל להגיע למעלת המלאכים יכולים לראותם ולשמע את שירתם.

והנה כתבו התוספות בברכות (ז:): על דברי הגמרא שם 'אמר רב אשי, בני מתא מחסיא אבירי לב נינהו, דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זימני בשתא, ולא קמגייר גיורא מינייהו'.

והביאו התוספות: וראיתי בספר העיתים שחיבר הרב ר' יהודה בר ברזילי ששמע, שהיה עמוד של אש יורד מן השמים עליהם בכלה דאלול ובכלה דאדר. עכ"ל.

נמצא, כי האש שסילקה את זוהמת הנחש במתן תורה, קיימת גם כיום, כאשר יהודי לומד התורה זוכה שיוודת עליו אש מן השמים, המטהרת ומזככת אותו ומסלקת ממנו זוהמת הנחש וזוכה להגיע לדרגת 'מלאך'. ולכן איתא בנדרים (כ:): 'מאן מלאכי השרת? רבנן'. והיינו על ידי אש הבאה עליהם מלימוד התורה מזככים את גופם ומגיעים לדרגת המלאכים.

והנה בסוכה (כה). מצינו אצל יונתן בן עוזיאל 'בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף'. ומצינו שני טעמים שונים לכך ברש"י ובתוספות. רש"י כתב: שהיו מלאכי השרת מתקבצין סביביו לשמוע דברי תורה מפיו. ע"כ. ואילו תוספות כתבו: שהדברים שמחים כשנתינתם בסיני שנתנה תורה באש, וכענין זה מצינו במדרש בעובדא דרבי אליעזר ורבי יהושע שהיו מסוכין בסעודה וליהטה האש סביבם. ע"כ.

ונראה לחבר בין שני הפירושים, שעל ידי האש שירדה מן השמים בעת לימוד התורה, נזדכך וסרה ממנו זוהמת הנחש והגיע לדרגת מלאך, ולכן יכולים מלאכי השרת לשמוע דברי תורה מפיו.

והנה דעת מכילתא דרשב"י, דכאשר הקב"ה כפה על עם ישראל את ההר כגיגית ואמר להם "אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם". השיבו ישראל ואמרו: "נעשה ונשמע". (ודלא כמדרש תנחומא פרשת נח סימן ג' ובתוס' שבת פח: דכבר אמרו 'נעשה ונשמע' לפני כפיית ההר). ועל הקדמת 'נעשה ונשמע' הגיב הקב"ה ואמר: 'מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת